

§ 2.2. Ինֆորմացիայի որոնումը Համացանցում

Որոնման համակարգերով ինֆորմացիա փնտրելու գործընթացը կարելի է իրականացնել հետևյալ եղանակներից որևէ մեկով՝

- ըստ թեմայի,
- ըստ բանալի-բառերի:

WWW-ն հետազոտելու արդյունքում որոնման համակարգը բանալի-բառերի

աղյուսակ է կազմում՝ նշելով դրանց համապատասխան հասցեները: Այնուհետև այդ աղյուսակում որոնում է իրականացնում ըստ հարցման պարամետրի և դուրս բերում առանձնացված փաստաթղթերի

ցուցակը՝ դասակարգված ըստ հարցմանն առնչվելու աստիճանի: Եթե հարցումն իրականացվել է ըստ բանալի-բառերի, ապա հնարավոր է, որ որոնման արդյունքում անհարկի մեծ քանակությամբ փաստաթղթեր առանձնացվեն: Որոնման շրջանակը արդյունավետության նկատառումներով նեղացնելու համար կարելի է բանալի-բառին մեկ այլ նոր բնորոշ բառ ավելացնել: Որոնման արդյունքները կրկին բավարար չլինելու դեպքում պետք է փորձել ընդհանրացնել հարցը, փոխել բանալի-բառը, նոր հոմանիշներ օգտագործել և այլն:

Բանալի-բառերի կիրառմամբ ինֆորմացիայի որոնումն առավել արդյունավետ կլինի, եթե նախապես ընտրվի այն թեման, որին առնչվում է որոնվող ինֆորմացիան, հետո դիմվի բանալի-բառերով որոնման գործընթացին:

Բանալի-բառերի կիրառմամբ ինֆորմացիա որոնելու ժամանակը խնայելու և որոնման արդյունքը լավացնելու համար պետք է հետևել ստորև բերված խորհուրդներին.

- ✓ հարցումները պետք է պարզ լինեն, սակավ կիրառվող բառեր չպարունակեն:
- ✓ հարցման մեջ անհրաժեշտ է այնպիսի բառեր ներառել, որոնք, ամենայն հավանականությամբ, կպարունակվեն որոնվող էջում: Օրինակ, *ինչպես պետք է կայք ստեղծել* հարցման փոխարեն կարելի է ներմուծել *կայքի ստեղծում* հարցումը:

- ✓ որոնվող ինֆորմացիան անհրաժեշտ է նկարագրել հնարավորինս քիչ բառերով: Օրինակ, *եղանակ Չայաստան* հարցումն ավելի լավ արդյունքներ կտա, քան *եղանակի կանխատեսումը Չայաստանում* հարցումը:

Ամեն մի համակարգ որոնումն արդյունավետ կազմակերպելու որոշակի կանոններ ունի. դրանց կարելի է ծանոթանալ տվյալ համակարգի օգնության բաժնում: *Google* որոնման համակարգի օգնությանը դիմելիս խորհուրդ է տրվում օգտվել ստորև բերված կանոններից:

- ✓ Լռելայն որոնիչը փնտրում է հարցման բոլոր բառերը ներառող էջերը:
- ✓ Հարցման մեջ ներառվող բառերից թեկուզ որևէ մեկը պարունակող էջեր որոնելու համար անհրաժեշտ է այդ բառերն իրարից առանձնացնել տրամաբանական *ԿԱՄ* (|) գործողությամբ: Օրինակ՝ *ինֆորմատիկա | ինֆորմացիա* հարցման դեպքում կփնտրվեն այն էջերը, որոնք պարունակում են *ինֆորմատիկա* կամ *ինֆորմացիա* բառերից որևէ մեկը:
- ✓ Բերված արտահայտությունն նույնությամբ որոնելու համար կարելի է դրանք առնել չակերտների մեջ: Օրինակ՝ " *համակարգչային վիրուս* " հարցման դեպքում կառաջարկվեն այն էջերը, որոնք ճշգրտորեն ներառում են *համակարգչային վիրուս* բառակապակցությունը:
- ✓ Եթե որևէ բանալի-բառից առաջ – (մինուս) նշան է դրվել, ապա որոնման համակարգը կփնտրի այն փաստաթղթերը, որոնք տվյալ բառը չեն պարունակում: Օրինակ, եթե հարցումն իրականացվել է ըստ *վիրուս-համակարգիչ* բառակապակցությամբ, ապա արդյունքում կառաջարկվեն այն էջերը, որոնք պարունակելով *վիրուս* բառը, չեն պարունակում *համակարգիչ* բառը:
- ✓ Բանալի բառի հոմանիշը որոնելու համար կարելի է կիրառել ~ նշանը. ասենք, որ հայկական *Google*-ում այս նշանի կիրառման գործընթաց չի նախատեսվել:
- Հարցումը ձևակերպելիս բանալի-բառերից յուրաքանչյուրի պարտադիր առկայությունը շեշտելու համար բանալի-բառերի միջև + նշան է պետք դնել: Օրինակ, *ինֆորմատիկա+դասագիրք* բանալի բառի դեպքում որոնման համակարգը կփնտրի բոլոր այն փաստաթղթերը, որոնք պարունակում են թե՛ *ինֆորմատիկա* և թե՛ *դասագիրք* բառերը:

Օգտակար է իմանալ

- Թվային միջակայքում որոնում իրականացնելու համար անհրաժեշտ է միջակայքի եզրային արժեքներն իրարից անջատել երկու հաջորդական կետերով : Օրինակ՝ *BMW 1000 .. 15000&*:

Հարցեր և առաջադրանքներ

1. Բանալի-բառերի միջև ի՞նչ նպատակով է դրվում + նշանը:
2. Ո՞ր դեպքում է բանալի-բառից առաջ դրվում – նշանը:
3. Ո՞ր դեպքում են բանալի-բառերը առնում չակերտների (“ ”) մեջ:

Լաբորատոր աշխատանք 4

Ինֆորմացիայի որոնումը Համացանցում

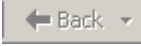
Համացանցի միջոցով փորձենք դպրոցական կայքերի վերաբերյալ ինֆորմացիա ձեռք բերել: Դրա համար իրականացրեք հետևյալ քայլերը.

1. Որևէ բրաուզերի միջավայր մտեք:
2. Address դաշտում ներմուծեք <http://www.google.am> հասցեն: Արդյունքում համակարգի էկրանին կհայտնվի Google որոնիչի հայերեն տարբերակը (նկ. 2.6):

Նկ. 2.6. Դրվագ Google.am որոնման համակարգի վերնագրային էջից

3. Որոնման դաշտում ներմուծեք *դպրոց* բանալի-բառը. էկրանին *դպրոց* բառը պարունակող կայքերի հսկայածավալ ցուցակ կբերվի:
4. Այժմ որոնման դաշտում ներմուծեք *դպրոց* և *կայք* բանալի-բառերը՝ դրանց միջև բացատանիչ դնելով: Այս դեպքում կայքերի ցուցակն էլ ավելի կմեծանա, քանի որ որոնիչը կներկայացնի այն կայքերի ցուցակը, որոնցում գտել է *դպրոց* կամ *կայք* բառերից որևէ մեկը:

5. Որո՞նման գործընթացի շրջանակը կոնկրետացնելու նպատակով որո՞նման դաշտում ներմուծեք *դպրոց+կայք* բառակապակցությունը. այժմ կստանաք միայն այն կայքերի ցուցակը, որոնց մեջ որոնիչը գտել է և՛ *դպրոց*, և՛ *կայք* բառերը:
6. Բերված ցուցակում փորձեք գտնել ձեր դպրոցին վերաբերող կայքը. եթե այդպիսին կա, ապա բացեք այն, հակառակ դեպքում բացեք որևէ այլ դպրոցի կայք և ուսումնասիրեք այն:
7. գործիքի օգնությամբ հետ վերադարձեք և դպրոցական կայքերին վերաբերող ցուցակից մեկ այլ կայք բացելով՝ ուսումնասիրեք այն:
8. Ավարտեք աշխատանքը՝ օգտվելով պատուհանի փակման սեղմակից:

Լաբորատոր աշխատանք 5

Ինֆորմացիայի որոնումը *Aport* որոնիչի օգնությամբ

Համացանցի միջոցով փորձեք կրկին ինֆորմացիա ձեռք բերել՝ օգտվելով *Aport* որոնման համակարգից: Այդ նպատակով կատարեք հետևյալ քայլերը:

1. Որևէ բրաուզերի միջավայր մտեք:
2. *Address* դաշտում ներմուծեք <http://www.aport.ru> հասցեն. այժմ համակարգչի էկրանին կհայտնվի ռուսական *Aport* որոնիչը:
3. Ծանոթացեք որոնիչի պատուհանին:
4. *Рубрики по алфавиту* դաշտում ընտրեք *П* տառը:
5. Այբբենական կարգով դասավորված ցուցակից ընտրեք *Почск в интернете* (որոնում Համացանցում) տարբերակը:
6. Եթե ամեն ինչ ճիշտ եք կատարել, ապա որոնման արդյունքում ձեզ բազմաթիվ որոնման համակարգերի հղումներ կառաջարկվեն:
7. Մտեք աղյուսակ 6.2-ում բերված այլ որոնման համակարգի միջավայր և ծանոթացեք դրա պատուհաններին:
8. Փորձեք տարբեր որոնման համակարգերի օգնությամբ ինֆորմացիա փնտրել «Ինֆորմատիկա» առարկայի վերաբերյալ:
9. Ավարտեք աշխատանքը՝ օգտվելով պատուհանի փակման սեղմակից: